

INFORMACIJA

o potrebi nabavke mobilnih postrojenja (spalionica) za spaljivanje nus-proizvoda životinjskog porijekla

U okviru pregovaračkog procesa za pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji, pregovaračko poglavlje 12 – Bezbjednost hrane, veterina i fitosanitarna politika, obuhvata obavezu uspostavljanja funkcionalnog i održivog sistema u svim segmentima bezbjednosti hrane i veterinarske politike, uključujući i oblast upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla. Uspostavljanje sistema za upravljanje nusproizvodima koji je u potpunosti usklađen sa pravnom tekovinom Evropske unije je jedan od ključnih preduslova za ispunjavanje završnih mjerila za privremeno zatvaranje ovog pregovaračkog poglavlja.

Sistem upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla ima poseban značaj za ispunjavanje prvog završnog mjerila u okviru pregovaračkog poglavlja 12, budući da doprinosi zaštiti zdravlja ljudi i životinja, sprečavanju širenja zaraznih bolesti, zaštiti životne sredine i uspostavljanju efikasnog sistema službenih kontrola u skladu sa zakonodavstvom Evropske unije.

U cilju razvoja ovog sistema, Vlada je 2. aprila 2026. godine, usvojila Inovirani plan upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla, kojim je definisano fazno uspostavljanje održivog sistema. Ovaj plan je prihvaćen od strane Evropske komisije. Plan predviđa mnoge aktivnosti, a ključne su: izgradnja stočnih groblja, izgradnja dva regionalna sabirna centra, privremeni izvoz nusproizvoda životinjskog porijekla na preradu u države članice Evropske unije, kao i izgradnja nacionalnog postrojenja za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla do 2031. godine.

Zakon o upravljanju i postupanju sa nusproizvodima životinjskog porijekla objavljen je 27.04.2026. godine ("Sl. list CG", broj 59/26), a na isti je dobijeno pozitivno mišljenje Evropske komisije.

Imajući u vidu neophodnost da se do uspostavljanja svih planiranih nacionalnih kapaciteta obezbijedi kontinuirano i neškodljivo upravljanje nusproizvodima životinjskog porijekla u skladu sa standardima Evropske unije, planirana je saradnja sa nadležnim organom države članice Evropske unije, a koja raspolaže odgovarajućim iskustvom, stručnim znanjem i operativnim kapacitetima u ovoj oblasti.

S tim u vezi, sa namjerom da se uspostavi okvir za dugoročnu saradnju u oblasti upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla i pružanje stručne i tehničke podrške Crnoj Gori u procesu pune implementacije pravne tekovine Evropske unije pregovaralo se i nakon preliminarnog saglasnosti, pripremljen je Predlog memoranduma o saradnji između Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane Republike Hrvatske i Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove Crne Gore. Na ovaj način se dodatno Crnoj Gori omogućava i korišćenje iskustava u procesu usklađivanja sa zahtjevima Evropske unije, što doprinosi efikasnijem razvoju nacionalnog sistema upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla i jačanju kapaciteta nadležnih institucija.

Incijativa o saradnji u ovoj oblasti je započeta u novembru 2025. godine, uz više obostranih konsultacija, uz uključenost Evropske komisije koja je prihvatila ovaj način kao garancije za rješavanje „problema“ u oblasti nusproizvoda. Evropska komisija je dala saglasnost i zakazala trilateralni sastanak za 07. jul 2026. godine. U međuvremenu je pripremljena i Informacija za Vladu Crne Gore o potrebi potpisivanja ovog Memoranduma, koja je bila spremna za slanje nakon trilateralnog sastanka.

Međutim, dana 6. jula 2026. godine direktor Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove Crne Gore je obaviješten od strane direktorice Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane Republike Hrvatske da ista odustaje od potpisivanja Memoranduma o saradnji između dvije uprave zbog složene veterinarske epidemiološke situacije zbog prisustva više naročito opasnih zaraznih bolesti životinja sa veoma negativnim socioekonomskim uticajem.

Dogovoreni trilateralni sastanak između Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, DG SANTE-a i Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane Republike Hrvatske održan je dana 7. jula 2026. godine, ali bez učešća kolega iz Republike Hrvatske.

Ne ulazeći u karakter odluke o odustajanju, Crna Gora se našla u nezavidnoj situaciji koje za sobom povlači i neispunjenje obaveza datih u Akcionom planu upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla, što direktno utiče i na status privremenog zatvaranja poglavlja 12.

Na održanom sastanku sa Evropskom Komisijom, razmotrene su okolnosti nastale nakon donošenja navedene odluke o povlačenju Memoranduma, pri čemu je, od strane EK ukazano da Crna Gora, u što kraćem roku, mora da preduzme aktivnosti radi ispunjavanja već preuzetih obaveza iz Akcionog plana i da za dva dana, odnosno 10. jula 2026. godine dostavi informaciju o namjerama Crna Gore kako bi se riješio ovaj problem i da ažurira Akcioni plan u skladu sa namjerama.

Dotadni izazov za Crnu Goru je i slabo izražena volja lokalnih uprava za izgradnju stočnih groblja, što je takođe jedna od aktivnosti definisana Akcionim planom. Ovo dodatno usložnjava ionako kompleksnu situaciju, bez obzira na sve napore Ministarstva poljoprivrede i Uprave (zaključak Vlade, sastanci, dopisi, urgencije, itd).

Imajući u vidu da je uspostavljanje funkcionalnog sistema za upravljanje nusproizvodima životinjskog porijekla jedna od obaveza koje su uslov za privremeno zatvaranje Poglavlja 12 – Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika, neophodno je hitno obezbijediti odgovarajuće tehničke kapacitete za neškodljivo uklanjanje nusproizvoda životinjskog porijekla.

Privremeno rješenje ovog problema je hitna nabavka mobilnih spalionica i potrebnih tehničkih resursa za uspostavljanje sistema.

Pregled elemenata sistema mobilnih spalionica:

1.	Mobilna spalionica kapaciteta 300-500kg/h	kom 2
2.	Specijalizovani kamion-hladnjača za transport nusproizvoda životinjskog porijekla, opremljen hidrauličnom zglobnom dizalicom sa hvataljkom za utovar ¹	kom 4
3.	Specijalizovani kontejner – hladnjača sa temperaturnim režimom od 0 do +4°C	kom 2
4.	Specijalizovani kontejner – hladnjača sa temperaturnim režimom od -18 do -30°C	kom 2
5.	Specijalizovani veterinarski kontejner za obdukciju uginulih životinja	kom 2
6.	Kontejner za administrativne poslove	kom 2
7.	Dizel agregat 150-200kVA	kom 2
8.	Mobilna jedinica za pranje i dezinfekciju	kom 2

Kako bi se riješio ovaj nenadani problem na raspolaganju su dvije mogućnosti za institucionalno rješavanje problema nusproizvoda životinjskog porijekla:

- uključiti Glavni grad Podgoricu i Opštinu Bijelo Polje ili neku drugu opštinu u sjevernom dijelu Crne Gore radi obezbjeđivanja organizacionih, tehničkih i kadrovskih uslova za smještaj, funkcionisanje i održavanje mobilnih jedinica za neškodljivo uklanjanje nusproizvoda životinjskog porijekla, odnosno odgovarajuće lokacije za smještaj mobilnih spalionica i prateće opreme, potrebne komunalne infrastrukture (električna energija, voda, pristupni put i dr.), dovoljnog broja

¹ Predložena nabavka četiri specijalizovana kamiona-hladnjače zasniva se na potrebi obezbjeđivanja efikasnog prikupljanja i transporta nusproizvoda životinjskog porijekla sa cijele teritorije Crne Gore. Planirani broj vozila omogućava istovremeno pokrivanje sjeverne, centralne i južne regije, pravovremeno reagovanje u slučaju izbijanja naročito opasnih zaraznih bolesti životinja, kao i kontinuitet rada sistema u slučaju angažovanja obje mobilne spalionice ili privremene nedostupnosti pojedinog vozila.

zaposlenih za rukovanje opremom, kao i organizaciju rada i održavanja sistema u skladu sa važećim propisima iz oblasti upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla;

ili

- da, u skladu sa članom 57 Zakona o upravljanju i postupanju sa nusproizvodima životinjskog porijekla, Vlada Crne Gore pristupi osnivanju privrednog društva za obavljanje djelatnosti sakupljanja, prerade i odlaganja nusproizvoda životinjskog porijekla Kategorije 1 i 2. Napominjemo da je ova obaveza već propisana gore pomenutim zakonom – Vlada je dužna da u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, odnosno najkasnije do 27. oktobra 2026. godine osnuje privredno društvo.

Uprava intenzivno istražuje i druge mogućnosti i dana 08. jula 2026. godine održan je sastanak sa Upravom Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin za potpisivanje Memoranduma o razumijevanju sa Slovenijom. Takođe, ostvareni su kontakti sa nadležnim organima Republike Srbije i Republike Kosovo.

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove raspolaže informacijama da je jedna jedinica lokalne samouprave u postupku nabavke spalionice za rješavanje pitanja uklanjanja nusproizvoda na njihovoj teritoriji, kao i da jedno privredno društvo na teritoriji Crne Gore već posjeduje spalionicu kapaciteta 300 kg/h, a koju planira koristiti za sopstvene potrebe tretmana nusproizvoda životinjskog porijekla, a koja zadovoljava EU zahtjeve. S tim u vezi, predlaže se da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, u saradnji sa Ministarstvom finansija, razmotri mogućnost zaključivanja odgovarajućih ugovora ili drugih oblika saradnje sa navedenim subjektima, ukoliko se utvrdi da raspolažu odgovarajućim tehničkim kapacitetima i ispunjavaju uslove propisane važećim propisima, uz obavezni postupak registracije ovih objekata, propisan zakonom.

Na taj način bi se, do uspostavljanja punih državnih kapaciteta, omogućilo zakonito, bezbjedno i kontinuirano neškodljivo uklanjanje nusproizvoda životinjskog porijekla u skladu sa propisima kojima je uređeno upravljanje i postupanje sa nusproizvodima životinjskog porijekla, uz prevazilaženje novonastale situacije povezane sa privremenim zatvaranjem Poglavlja 12.